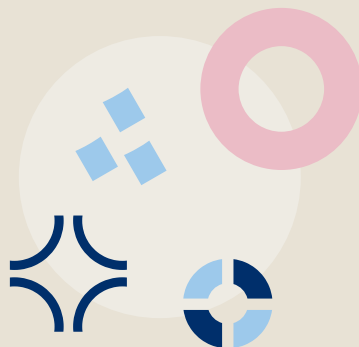

HE 66/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintävaliokunta
18.9.2025

Hanna Kalenoja
Johtava liikenneasiantuntija
Keskuskauppakamari

Esitetyt muutokset toimivaltaisiin viranomaisiin ovat perusteltuja

- liikenne- ja viestintäministeriöllä olevan rautatieliikenteen toimivallan siirtäminen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille on kannatettava uudistus
 - Eri liikennemuotojen liikennepalveluhankintojen keskittäminen virastoon vahvistaa palvelujen suunnittelun ja hankinnan liikennejärjestelmänäkökulmaa, lisää synergiaa henkilöliikennepalvelujen valtakunnallisessa hankinnassa ja rikkoo eri liikennemuotojen välisiä raja-aitoja.
- kannatamme esitettyä muutosta, jonka perusteella seudulliset joukkoliikenneorganisaatiot voisivat halutessaan hakeutua oman alueensa raideliikenteen toimivaltaisiksi viranomaisiksi
 - kynnys junaliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävään ryhtymiseksi on HSL-alueen ulkopuolella korkea, sillä rautatieliikennepalvelujen hankinta edellyttää huomattavia resursseja ja erityisosaamista
 - lakimuutos on tästä huolimatta erittäin tarpeellinen ja perusteltu, sillä se luo tulevaisuudessa mahdollisuuksia alueellisen raideliikenteen kehittämiseen osana kaupunkiseutujen joukkoliikennejärjestelmää
- lainsäädäntömuutos vahvistaa Liikenne- ja viestintäviraston roolia sekä valtion ja alueen kuntien yhteistyötä alueellisen junaliikenteen suunnittelussa
 - alueellisten joukkoliikennepalvelujen luonne on HSL-alueen ulkopuolella pääosin maakunnallista ja seutukuntien rajat ylittävää
 - Traficomilla on luonteva yhteys Väyläviraston ja sen hallinnoiman liikenteen ohjauksesta vastaavan Fintraffic Raide Oy:n kanssa
 - lisäksi Traficomilla on hyvä keskusteluyhteys kaupunkiseutujen kanssa muun muassa alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien ja MAL-sopimusten (Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset) yhtenä osapuolena
 - tulevaisuudessa mahdolliset seudulliset raideliikenteen toimivaltamuutokset olisi perusteltua valmistella osana MAL-sopimusten valmisteluprosessia

Kilpailun lisäämisen suurimpana esteenä kaluston saatavuus

- on tärkeää, että liikennepalveluja koskevaan lakiin on lisätty täsmennys siitä, että palvelusopimusasetusta sovelletaan myös kansainväliseen julkiseen henkilöliikenteeseen
 - palveluja ennakoitaan syntyvän Suomen ja Ruotsin välille Haaparanta-Tornio-rataosuudella
- kannatamme lähtökohtaisesti kilpailun lisäämistä edistäviä toimia rautateiden henkilö- ja tavaraliikenteessä
 - kilpailutettavien liikennekokonaisuuksien kokoa tulisi mahdollisuuksien mukaan kasvattaa, jotta useammat tarjoajat olisivat kiinnostuneita tarjoamaan junaliikenteen palveluja
 - kannatamme lakiin esitettyjä muutoksia, jotka selkeyttävät hankintamenettelyjen sääntöjä ja yhtenäistävät käytäntöjä hankintalain mukaisiksi
 - suurin este alalle tulolle nousee junakaluston asettamista vaatimuksista – uudelle toimijalle tai ulkomailla toimiville liikennöitsijöille investointikustannukset ja pääomariskit ovat kohtuuttoman suuret, sillä poikkeavan raideleveyden takia Suomeen hankittua kalustoa voidaan käyttää vain Suomessa
 - tärkein yksittäinen toimenpide junaliikenteen kilpailuedellytysten parantamiselle on hallitusohjelman mukainen julkisesti tuetun ostoliikenteen kalustoyhtiön perustaminen.
- kesäkuussa 2025 talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi vuosikymmenen lopulla toteutettavasta ostoliikenteen kilpailuttamisesta vuonna 2031 alkavalle kymmenvuotiskaudelle
 - myös kunnille on jätetty mahdollisuus osallistua liikenteen ostoihin hankkimalla lisävuoroina hankittavaa lähijunaliikennettä omalle työssäkäyntialueelleen
 - kuntien tulisi tehdä päätökset lähijunaliikenteen lisähankinnoista alkuvuoteen 2026 mennessä
 - kalustoyhtiön resursoinnin tulisi olla selvillä ennen kuin kuntien edellytetään tekevän päätöksiä lisäliikenteen ostoista